

Musiikki kuuluu kaikille!

Opetushallitus, Kuulemistilaisuus 18.2.2010 / Pia Sandström, Koulujen Musiikinopettajat ry

Musiikin opiskelu kehittää lapsen luovuutta ja identiteettiä ainutlaatuisella tavalla. Musiikillinen yleissivistys ja kulttuurintuntemus ovat edellytyksiä yhteiskunnan moninaisuuden ymmärtämiselle ja tasapainoiselle kasvulle.

Musiikki tukee tasapainoista kasvua ja vähentää eriarvoisuutta

Musiikki on ainutlaatuinen oppiaine, joka tukee ja edesauttaa lapsen tasapainoista kehitystä. Musiikki kehittää lapsen luovuutta, yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta ja antaa välineitä itseilmaisuun. Kaikille yhteinen, perusopetukseen sisältyvä musiikinopetus vähentää myös maamme lasten kasvavaa eriarvoisuutta; kouluissa annettava musiikillinen yleissivistys ei ole riippuvainen perheen asuinpaikasta tai taloudellisista edellytyksistä.

Musiikki edesauttaa henkistä kehitystä

Seuraavassa siteeraan säveltäjä Kalevi Ahon kirjoitusta Jyväskylän Yliopiston Koulutuksen Tutkimuslaitoksen Peda Net- kouluverkkosivustolla:

1990-luvulla Berliinissä tehtiin laaja, tuloksiltaan käänteentekevä tutkimus musiikin harrastamisen vaikutuksesta lasten henkiseen kehitykseen. Kokonaiset kahdeksan vuotta kestäneen tutkimuksen suoritti saksalainen musiikkiteeilijä Hans Günther Bastian työryhmineen. Tutkittava koululaisryhmä koostui oppilaista, joilla oli kouluviikoittain kaksi musiikintuntia. Nämä tunnit koostuivat jonkun instrumentin opiskelusta sekä yhteissoitosta. Vertailuryhmässä oli oppilaita, joilla ei ollut pakollisena instrumenttiopintoja tai yhteissoittoa.

Bastianin työryhmän tulokset olivat monilta osiltaan sensaatiomaiset. Soittoharrastusten positiivinen vaikutus näkyi erityisen selvänä lasten sosiaalisen kyvykkyyden kehittymisessä vähentäen muun muassa koulukiusaamista. Lisäksi se kehitti keskittymiskykyä, oppimis- ja suorituspäätöksien sekä yleistä älykkyyttä nopeuttamalla henkistä kypsymistä, mikä kannattaa huomioida erityisesti syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olleiden lasten osalta. Nimittäin tutkimuksen mukaan ne jo koulunkäyntinsä alussa sosiaalisesti torjutut ja syrjäytyneet lapset, joiden älykkyydosamäärä oli alle keskitason, hyötyivät selvimminkin laajennetusta musiikinopetuksesta. Bastianin mukaan soittaminen ja musiikkikasvatus voivat ajan mittaan parantaa ratkaisevasti kodeissaan ja asuinympäristössään heikommalla henkis-sosiaalisella lähtökohdalla saaneiden lasten kykyä sijoittua ja pärjätä yhteiskunnassa ja kasvaa tasapainoisiksi aikuisiksi. Musisointi vähensi myös koululaisten aggressioita ja varsinkin hallitsemattomia aggression purkauksia.

Tutkimuksen mukaan musiikin opiskelu lisäksi paransi koululaisten yleistä koulumenestystä kaikissa aineissa, erityisesti matematiikassa, äidinkieli- ja vieras kielessä. Tämä riippumatta siitä kuinka musikaalisia lapset musikaalisuustestien perusteella olivat tai mikä heidän sosiokulttuurinen taustansa oli.

- Tutkimustulokset julkaistiin vuonna 2000 686-sivuisena kirjana Musik(erziehung) und ihre Wirkung. Eine Langzeitstudie an Berliner Grundhochschulen (2000 Schott Musik International, Mainz. ISBN 3-9757-0426-X).
- Säveltäjä Kalevi Aho referoi tutkimusta Jyväskylän Yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitoksen verkkosivustolla Peda net
- Filosofian tohtori, MuM, lehtori, muusikko Juha Ojala Oulun Yliopisto/ kirjoittaa tutkimustuloksista Duodecim -lehti 23/2009:

Aivotutkimuksista saadut tulokset

Suomalaisen aivotutkijan, dosentti Minna Huotilaisen mukaan on jo nyt nähtävissä suuntaus, jossa aivotutkimusten avulla saatujen tulosten perusteella voidaan suositella musiikin monipuolista käyttöä oppimisen ja kehityksen tukena.

Musiikkia harrastaneilla henkilöillä havaitaan monia aivojen rakenteen ja toiminnan muutoksia, jotka liittyvät musiikkiharrastukseen. Aivokuoren alueilla niiden aivoalueiden paksuus ja pinta-ala, jotka ovat välttämättömiä musiikillisessa harrastuksessa, kasvavat. Musiikkia harrastaneilla henkilöillä havaitaan lisäksi poikkeuksellisen voimakkaita yhteyksiä eri aivokuoren alueiden välillä. Erityisen voimakkaana nähdään yhteys vasemman ja oikean käden tunto- ja motoristen alueiden välillä. Näitä alueita yhdistävä aivokurkiainen on muusikoilla paksumpi, joten tieto vasemmalta oikealle ja päinvastoin kulkee tavallista nopeammin ja tehokkaammin. (Tervaniemi, 2006)

Musiikkia harrastavien lasten tarkkavaisuustaidot on todettu tutkimuksissa ikätasoa paremmiksi ja aivotutkimuksissa on havaittu näiden lasten aivojen automaattisesti heikentävän ulkopuolisten signaalien pääsyä tietoisuuteen silloin, kun he työskentelevät keskittyneesti. Tarkkavaisuuden säätely on keskeinen ryhmässä oppimiseen liittyvä taito, joka vaikuttaa ratkaisevasti koulumenestykseen.

- Kirjoitus perustuu Huotilaisen artikkeliin Opetushallituksen julkaisussa ”Taide- ja Taito - kiinni elämässä!” 2009)

Musiikki vaikuttaa koulun arjessa ja juhlassa

Musiikki on toiminnallinen oppiaine. Musiikintunnilla oppilas on aktiivinen tekijä, ei vain passiivinen vastaanottaja. Musiikki tasapainottaa ja jaksottaa koulupäivän rakennetta tietopainotteisten tuntien keskellä. Musiikki lisää kouluviihtyvyyttä ja antaa kanavan tunneilmaisuuksiin ja -kasvatukseen. Koulun juhlissa musiikki on korvaamaton yhteisöllisyyden luoja ja perinteiden ylläpitäjä.

Musiikillinen yleissivistys on kulttuurin ymmärtämisen perusta

Maamme peruskouluissa annettava yleissivistävä musiikinopetus antaa ainutlaatuisia keinoja yhteiskuntamme moninaisuuden ymmärtämiseen ja kulttuurillisen perinnön jatkamiseen. Musiikillinen kulttuurikasvatus tulisi olla maamme jokaisen lapsen perusoikeus.

Musiikissa on tulevaisuus

Perusopetuksen puitteissa annettava musiikinopetus rakentaa ja tasoittaa tietä tulevaisuuden musiikin ammattilaisille. Musiikkikulttuurimme tämän päivän keulakuvat, niin taiteellisella kuin luovan talouden puolella, ovat suurelta osin saaneet ensikosketuksen musiikkiin koulun musiikkitunnilla.

Voimassa olevan perusopetuksen tuntijaon puitteissa musiikinopetukselle asetettuja tavoitteita ei pystytä toteuttamaan.

Koulujen Musiikinopettajat ry on yhdessä Suomen taito- ja taideaineiden opettajajärjestöjen liiton kanssa huolestunut taito- ja taideaineiden opetustuntien loppumisesta kesken perusopetuksen sekä niiden erittäin vähäisestä tuntimäärästä perusopetuksen päättövaiheessa.

Musiikin opetuksessa olennaista on kaikkien mahdollisuus osallistua toimintaan musiikin harrastamisesta tai taidoista riippumatta. Musiikin opetukseen peruskoulun aikana on varattu selvästi vähemmän tunteja kuin muille taide- ja taitoaineille. Yhä useammassa koulussa musiikinopetusta ei anneta enää perusopetuksen 7. luokan jälkeen.

Musiikillinen yleissivistys ja mahdollisuus tasapainoiseen henkiseen kasvuun tulee turvata jokaiselle lapselle. Musiikin tulee kuulua perusopetuksen pakollisten aineiden joukkoon riittävällä tuntimäärällä koko peruskoulun ajan.

Koulujen Musiikinopettajat ry
Lauttasaarentie 48 A
00200 Helsinki
050-5611393
kmory@kolumbus.fi
www.koulujenmusiikinopettajat.fi